

EDINOST

Posamezna številka za Trst in okolico 23 vin., zunaj 30 vin.
Oglašitve: vabila oglašitve dnevno po 30 vin., osem dni po 50 vin., oglas v tekstu ista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta 3 K. Mali oglas po 8 vin., beseda, tiskanje pa 80 vin. Oglašje sprejema uredništvo oddelka Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi „Edinosti“. Uprava in inšpekcija odločitev se nahajata v ulici sv. Frančiška As. 20. — Poštne tarife račun št. 532

MIROVNA KONFERENCA.

Jugoslovansko vprašanje.

PARIZ, 18. feb. (Uradno.) Odbor desetorice se je sešel danes k seji, ki je trajala od 3 do 6 popoldne. Zasedel je srbsko odposlanstvo, ki je razložilo svoje zahteve. Govorili so postopno Vesnić, Zolger in Trumbić. Sklenilo se je, da se izroči vprašanje meja, kakor jih zahtevalo, komisiji, ki ima nalogo, da prouči romunske zahteve, izvzemši vprašanje meja, ki se tiče Italije. Prihodnja seja bo v četrtek.

Predlog na Wilsonovo razsodbo.

PARIZ, 18. feb. V današnji seji je predsednik konference, Clemenceau, na zahtevo gospoda Trumbića predložil konferenci prošnjo za razsodbo, ki jo je jugoslovansko odposlanstvo predložilo predsedniku Wilsonu. Prošnja se glasi tako-le: Pariz, 11. februarja. Gospod predsednik! Odposlanstvu kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev na mirovni konferenci je v čast, sporočiti Vam, da je, v polni meri zaupač v visokega čuha pravičnosti, pravičnosti Woodrowa Wilsona, predsednika Zedinjenih držav, in formalno poverjeno v ta namen s strani kraljeve vlade, pripravljeno predložiti v razsodbo po predsedniku Wilsonu spor teritorialnega značaja med kraljestvom Srbov, Hrvatov in Slovencev ter italijanskim kraljestvom. Odposlanstvo Vas prosi, da blagovoliče vzeti na znanje ta dejstva in jih sporočiti konferenci. Odposlanstvo je že odposlalo enako sporočilo njegovim prevzvišenim predsednikom Zedinjenih držav in uporablja to priključno, da Vam zagotovi svoje spoštovanje. Podpisani: Pašić, Trumbić, Vesnić, Zolger. — Italijanski minister zunanjih stvari, Sonnino, je za italijansko odposlanstvo podal naslednjo izjavo: »Na sporočilo, ki nam ga je podal sedaj predsednik, smatram za svojo dolžnost, da izjavim, da je italijanski vladi žal, da absolutno ne more sprejeti nikakršnega predloga na razsodbo o vprašanju, za katerih rešitev je Italija v polnem sporazumu s svojimi zavezniki polcelotno leto vztrajala v najtežavnejši vojni in so sedaj predložena v presojo konferenci.«

Jugoslovanske zahteve.

PARIZ, 18. feb. (Stefani.) Danes je odboru desetorice srbsko odposlanstvo razlagalo svoje zahteve. Italija je bila zastopana po baronu Sonnino in markezu Salvago Raggiu. Vesnić, Zolger in Trumbić so postopno razlagali svoje želje, vsak za ozemlje, ki ga zanima bolj neposredno. Meje, kakor jih zahteva odposlanstvo — neizpremenjene ostanejo one meje, ki jih je določila glede Orške bucareška pogodba — obsegajo oni del bolgarskega ozemlja, ki se nahaja zapadno približno črte Topolnica—Vidin. Meja gre potem po stari meji do Ljubogli (? — morda Golubnje?). Odtod gre zahtevana meja vse do južno Arada, se okrene potem proti zapadu, uklonajoč Sobotico (Szabadka, Maria Theresopol), St. Jurij ob Blatnem jezeru (Balaton Szt. György), Maribor, Celovec in Bellak. Glede meje napram Italiji obsegajo jugoslovanske zahteve, kakor jih je razložil dr. Trumbić, ves hrboviti del goriske dežele z mestom Gorico, za katero se priznava 14.000 italijanskega prebivalstva. Jugoslaviji bi se moralo tudi priključiti mesto Trst z okolico, vsa Istra, Reka in Dalmacija z vsemi otoki. Zahteva se to s priznanjem, da je mesto Trst po dveh tretjinah italijanski in da je zapadna obal Istre tudi italijanska. V notranosti Istre se smatra za italijanske samo 5 krajev severno Pule. Tudi v Reki in Zadru priznavajo zgoraj imenovani odposlanci italijansko večino. Poleg Črnogore naj bi bodoča jugoslovanska država obsegala tudi severno Albanijo do Drina z mestom Skadrom. — Sklenilo se je, da se jugoslovanske zahteve izroče v proučevanje tozadevni komisiji, kolikor se ne tičejo meja, glede katerih je priznala Italija, kajti te se nahajajo v posebnem položaju in so se že pred časom pretehtavale s strani Francoske in Angleške sporazumno z Italijo ter zaradi svojega pretežno političnega značaja spada pod pristojnost odbora desetorice ne pa proučevalnih komisij.

Pomednaroditev pristanišč, vodnih potov in železnic.

PARIZ, 18. feb. (Uradno.) Pododsek za proučevanje vprašanj, ki se nanašajo na pomednaroditev pristanišč, vodnih potov in železnic, se je sešel danes in je vzel na znanje načrte pravilnika, kakor ste ga predložili francosko in angleško odposlanstvo glede pomednaroditve rek. Načrti so se izročili redakcijskemu odboru, ki v prihodnji seji predloži nov načrt pravilnika.

Stalna delovna konferenca.

PARIZ, 19. feb. Komisija za mednarodno delovno zakonodajo je nadaljevala razpravo o angleškem predlogu za upostavitve stalne mednarodne konference, ki bi pripravljala in določila mednarodne dogovore o socialni zakonodaji ter večeraj dolgo časa razpravljala o številu zastopnikov, ki naj bi jih imela vsaka država v tej konferenci. Angleški predlog z belgijskim dostavkom gre na to, da bi vsaka država imela naslednje zastopstvo: vlada dva, delavstvo in industrija po enega zastopnika. Amerikanci in Francozi so hoteli določiti vladi samo enega zastopnika. Sprejel se je angleški predlog z belgijskim dostavkom ter se sklenilo, da imel stalna konferenca svojo lastno zakonodajno oblast.

Povračilo vojne škode.

PARIZ, 18. feb. Komisija za povračilo vojne škode je imela sejo pod predsedstvom Klotzowim ter je nadaljevala razpravo o načelih, ki naj bi rabila za podlago pravici do odškodnine. Iščočali so postopno Chiesa, Protie, Loucheur, Vandenheuvel. Prihodnja seja v sredo ob 10.30 d. popoldne.

Odgovornost za vojno.

PARIZ, 19. feb. (Uradno.) Vsi trije pododseki za odgovornost za vojno in povračilo vojne so se sešli prvičkrat. Razčlenilo se je delo med pododseke in pričela se posebna proučevanja.

Državno veče SHS.

RIM, 19. feb. »L' Idea Nazionale« objavlja naslednjo brzojavko iz Zagreba z datumom 18. t. m.: Začasna narodna skupščina novega jugoslovanskega kraljevstva se snide v Beogradu 1. marca. Stela bo 286 poslancev: 62 za Hrvatsko, 42 za Bosno in Hercegovino, 32 za Slovenijo, 24 za srbsko Macedonijo, 24 za Banat, 12 za Dalmacijo, 12 za Črnogoro, 4 za Isto in 74 za Srbijo. Najvažnejša vprašanja, ki se bodo razpravljala predvsem, se tičejo ustave novega kraljevstva in poljedelskega vprašanja.

Uredjivanje zgrade za državno veče.

BEOGRAD, 18. veljače. Radovi oko uredjivanja prostorija Narodnog predstavništva u starom dvoru privode se kraju. Počeo je već stizati iz Zagreba namštaj, poručen za narodno predstavništvo. Iz Beograda otputovala je specijalna komisija, koja će od slinoz kancelarijskog materijala, koji su Austrijanci izvukli iz beogradskih nadležstva, a ostavili ga u prekosavskim krajevima, prikupiti potrebnu količinu. Predsednik je te komisije Pera Jovanović, tajnik narodne skupštine.

Wilsonov trg u Beogradu.

BEOGRAD, 18. veljače. Na sednici općinskog odbora odlučeno je, da će se u znak poštovanja i sećanja na srećan uspeh rata prostor pred ulazom u beogradsku željezničku stanicu u buduće zvali: Trg predsednika Sjedinenih američkih država g. Wilsona.

Beogradska burza.

BEOGRAD, 18. veljače. Jučer otvorila se je u Beogradu burza, koja će se za sada baviti samo bankarskim poslovima. Radit će dnevno od 11-12 sati pre podne osim nedelje i praznika. Prostorije se nalaze u Jukanovićevoj kući, na uglu ulice kneza Mihajla i Vuka Karadžića.

Savez bankovnih činovnika Srbije.

BEOGRAD, 18. veljače. U nedelju je održana skupština bankovnih, trgovačkih i industrijskih činovnika kraljevine Srbije, na kojoj su rešili, da se organiziraju u sindikalnu organizaciju pod naslovom »Savez bankovnih, trgovačkih i industrijskih činovnika u Srbiji«. Savezu je cilj, da izvojuje svojim članovima priznanje nedobivenih plaća za vreme rata i da očuva i poboljša njihove životne uslove za budućnost. Savez će stupiti u savez sa svima sličnim udruženjima u kraljevstvu SHS, i radit će za njihovo ujedinjenje u jednu sindikalnu organizaciju. Savez pristupa u glavni savez radničkog sindikata. Ovo udruženje ima karakter socijalnog i ekonomskog saveza bez ikakvog političkog značaja.

Socijalističko glosilo za celu Jugoslaviju.

BEOGRAD, 18. veljače. Jugoslavenski dopisni ured donaje iz socijalističkih krugova, da ministar Korač namerava izdavat za kratko vreme u Beogradu novi socijalistički list za citavo jugoslavensko područje. U tu svrhu osniva se posebno akcionarsko društvo.

Ustanovitev edinstvene jugoslovanske demokratske stranke.

SARAJEVO, 18. feb. V soboto, 15. t. m., se je vršila tu velika politična konferenca. Mesto je bilo v zastavah gostom v čast. Navzoči so bili ministri: Vuković, Pribičević, Kramar, Lukinić in Kralj. Iz Trsta sta bila dr. Ljubomir Tomašić in Milan Milić. Skupščina se je začela ob 5 popoldne v slavnostni dvorani mestne hiše. O političnem položaju je poročal minister Pribičević. Razložil je svoje nazore o našem narodnem, političnem in socialnem položaju. Naglašal je potrebo centraliziranja državnih poslov kot zahteva pravilno umevanega državnega in narodnega edinstva in kot edini upravičeni način ustvarjanega dela v naših današnjih razmerah: iz razloga, ki ga narekuje vnanji politični položaj, in iz razloga notranje ustavitve. Naglašal je potrebo korenite rešitve poljedelskega vprašanja in zadovoljitve glavnih delavskih zahtev. Iz vsega je izvel zaključek, naj prenehajo vse tiste predvojne pokralinske stranke, ki stoje na teh načelih ter se stopo v eno demokratsko stranko Srbov, Hrvatov in Slovencev brez razlike vere. Stranka naj bi se razprostrala preko vsega ozemlja kraljevstva SHS, in vodila naj bi jo ljudje visoke morale in sposobni. Za Pribičevićem sta govorila v istem smislu ob enakem odobravanju ministra Kramar in Lukinić. Naslednjega dne so se sešli v poslopiju deželne vlade odposlanci vseh demokratskih strank in skupin z vsega ozemlja kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev razen Srbije in Črnogore, da ustvarijo načrt za edinstveno demokratsko stranko Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zastopane so bile naslednje stranke in skupine: Hrvatsko-srbska koalicija (Hrvatska), Jugoslovanska demokratska stranka (Slovenija), nacionalna demokratska stranka (Bosna), demokratska stranka (Vojvodina).

Jugoslovanski demokratski savez (Zagreb), muslimanska napredna demokratska stranka (Bosna), radena stranka (Bosna), hrvatska narodna zajednica (Bosna), organ banja-luškega okrožja, muslimanska skupina okoli »Vrljemenas« (Bosna) ter neodvisne hrvatske skupine iz Dalmacije in Bosne. Za edinstveno stranko so se izjavile vse skupine — razen hrvatske narodne zajednice in muslimanske skupine okoli »Vremena« — na podlagi nekoliko načelnih točk. Program definitivne organizacije stranke se je odložil za poznejši čas, da stopi akcijski odbor v stike z uglednimi člani strank in skupin Srbije in Črnogore, stoječih na istih načelih. Ob 6 zvečer je bila skupščina delegatov iz vseh pokrajin bivše Avstro-Ogrske. Pribičević je poročal o izidu strankarske predkonference. Naglašal je točke, sorazete kot podlaga sporazuma, ter predložil akcijski odbor.

Značilno za spietke, ki jih uporabljajo izvestni zivci da bi zanašali nezaupanje in motili delo ustalitve, je bila izjava dra. Milana Sršića, da je povsem lažniva in zlonamerna trditve, da bi bil on (Sršić) rekel, da je centrazem isto kot nadvlada Srbov. Priponitli je se, da so odposlanci hrvatske narodne zajednice na predkonferenci izjavili, da za sedaj ne morejo vstopiti v edinstveno stranko, čeprav

stoje na stališču narodnega edinstva! Ta zajednica pa se je že poprej razcepila, ker je več članov vstopilo v demokratsko narodno stranko, ki temelji na istih načelih.

Srpska gimnazija u Zomboru.

ZOMBOR, 18. veljače. Dne 14. o. m. otvorila se je u Zomboru srpska velika gimnazija u zgradi dosadanje magjarske gimnazije. U toku ove godine otopčeti će nastava u prva tri razreda niže gimnazije

Volitve v Nemški Avstriji.

CURIH, 18. feb. Volitve v narodno skupščino v Nemški Avstriji so se izvršile popolnoma mirno. Samo v nedeljo so se vršile manifestacije zaradi socijalnodemokratske zmage. Mandati so razdeljeni takole: 75 socijalnih demokratov, 63 krščanskih socialcev, 22 nemških nacionalcev, 1 Ceh in 1 Žid. Dunaj ima 48 mandatov ter so jih dobili socijalni demokrati 31, krščanski socialci 11 in 6 ostale skupine. Dosedanji državni tajnik za finance dr. Steinwender ni bil izvoljen.

Italijanski ministrski svet.

RIM, 18. feb. Danes ob 9 dopoldne se je sestel ministrski svet v odsotnosti bolnega ministra Ville, Sonnina in Crespija, ki se nahajata v Parizu in Stringherja, ki se nahaja v Londonu. Trajal je tri ure. Ministrski predsednik je poročal o mirovni konferenci, naker se je razpravljalo o nučnih potrebah države. Med drugim se je razpravljalo tudi o zopetni otvoritvi parlamenta, glede česar pa se ni sklenilo nič definitivnega. Najbrž se otvori parlament 26. t. m. Razpravljalo se je tudi o amnestiji. Po ministrskem svetu je Orlando govoril z vojnim ministrom in ministrom za kolonije in je odšel nato v vilo Ada, kjer je poročal kralju o sklepih ministrskega sveta. Jutri se zopet snide ministrski svet ob 2 popoldne.

Iz jugoslovanskega sveta.

Valutno vprašanje. V Beogradu je imel dr. M. Nedjeljović na sestanku pravniškega društva predavanje o valutni in je predlagal, da se reši vprašanje valute po depresivni proporciji, to je, da izgube mali ljudje s svojimi majhnimi svotami avstrijskih bankovcev kolikor mogoče malo, a bogatini, posebno vojni dobičkarji na svojih kapitalih progresivno več.

Zveza industričev v Sloveniji. Zveza industričev je imela prošlo nedeljo v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani svojo ustanovno skupščino, katero je otvoril g. Vinko Majdič iz Kranja, ki je pozdravil prisotnega podpredsednika deželne vlade dr. Žerjaya in predsednika trg. in obrt. zbornice g. I. Kneza. Predlagani brzojavki recentu Aleksandru in ministru za trgovino in obrt sta bili sprejeti z velikim odobravanjem. Nato je govoril dr. Žerjav, ki je poudarjal veliko nevarnost raznih mahinacij, s katerimi hočejo krivci vojne odvahtiti vojne račune na rame slovenskega ljudstva, proti kateremu so vodili vojno. Zato je treba braniti slovenskega kmetu obrtnika in industrijca. Težka bremena vojne bo morala odpraviti pridnost ljudstva in bogastvo zemlje. Vlada pozdravlja prvo in edino industrijsko organizacijo v Sloveniji. Obiljubila pomoč vlade organizaciji. Govorili so še: Dragotin Hribar, I. Knez, in dr. Novak, ki je izvajal, da se ne sme misliti, da bo nova organizacija zavzela kako separatistično stališče, ampak hoče le zbirati ude po celi državi, najprej v Sloveniji, potem pa med Hrvati in Srbi, dokler se končno ne ustanovi centralna organizacija za vso Jugoslavijo. Zveza ima svoj sedež v Ljubljani. Za predsednika namestnika je bil izvoljen Vinko Majdič v Kranju. Podpredsedniki so: Ivan Polak, Dragotin Hribar, August Praorotnik in Ivan Knez. V odbor: Andrej Jakli, St. Janž, I. Dečman, Lj. Josip Lenarčič, Vrhnikar, Anž. Remeč (Bahovčev nasli.); A. Kajfež, Kočevje; Fr. Bonač, Lj.; Peter Kozina, Trzin; I. Smrtnik, Celje; H. Pogačnik, Ruše; Janko Tavčar, Celovec; preglednik: Fr. Golob, Lj. in Fr. Rohlek, Zalec. Sprejetih je bilo več resolucij: izpolnitev tehničnega šolstva, priprava za slovensko tehniko v Ljubljani itd. Pri nabavi učnih materialij, zbirki in laboratorijev hočejo industričji sodelovati z ustanovami za dijaštvo. Zveza industričev naj posreduje pri vladi, da se Reka s podaljšanjem železniške proge od Kočevja do Broda-Moravice čim prej pritegne na trg in da se prične s prigo na Kočevja na Plasko (Knin-Split). Ustanovna skupščina je bila zelo dobro obiskana.

Poziv. Višji šolski svet v Ljubljani je v seji dne 17. prosinca 1919 sklenil, da v teku ureditve plač za učitelje javnih ljudskih in meščanskih šol tudi nakaže vojnoodraginsko doklado, ki bi šla učitelstvu po državnem zakonu z dne 26. avgusta 1918 šteje 319 za leto 1918 in ki mu gredo po naredbi poverjenikov za uk in bogocastje in za finance z dne 13. grudnia 1918, šteje 225 Ur. L. za leto 1918 bo Višji šolski svet nakazal 10 mesečnih obrokov draginske doklade, za leto

— Uradne ure blagajne od 9 do 13. —